

แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี The Guidelines for the Development of Learning Skills in the 21st Century of Mathayom Suksa 1 Students with the Dhamma Stories in Kongkaram School, Muang District, Phetchaburi Province

พระปลัดปรัชญา จิตต์ผ่องใส¹/ วิภาวนี เผือกบัวขาว²
Phrapaladpatchaya Jitpongsai¹/ Wipawanee Puekbuakhaw²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

¹ Master Student of Development Strategy Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phetchaburi Rajabhat University

² ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² Asst. Prof. Dr., Main Advisor, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phetchaburi Rajabhat University

Corresponding author E-mail: boatinw9526@gmail.com

(Received: January 27, 2021, 2020; Revised: March 3, 2021; Accepted: May 12, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 2) ศึกษาทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยการพิจารณาความ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุด คือ ด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ รองลงมาด้านทักษะชีวิตและอาชีพ และด้านการใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ 2) ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุด คือ ด้านการถาม (ปุจฉา) รองลงมา ด้านการฟัง (สุตะ) และด้านการจดบันทึก (ลิขิต) 3) แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโรงเรียน ควรมียุทธศาสตร์สำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านผู้สอน ควรจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ด้านผู้เรียน ควรตระหนักถึงความสำคัญต่อเรื่องที่เรียน เพื่อนำสิ่งที่

เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และ 4) ด้านพระสอนศีลธรรม ควรส่งเสริมผู้เรียนให้มีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะความคิด และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

คำสำคัญ: ทักษะการเรียนรู้ นิทานธรรมบท ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the important components that support the students' development in the 21st century, 2) study learning skills with the dhamma stories, and 3) propose the guidelines for the development of learning skills in the 21st century of Mathayom Suksa 1 students with the dhamma stories. The studies were a blended research and a quantitative research, by using the questionnaires with the students of Mathayom Suksa 1 of Kongkaram School. The samples were 210 students, by using the stratified sampling. Statistics were used frequency mean and standard deviation. For this qualitative research, the in-depth interview was used for 10 persons through the purposive sampling method. The research findings revealed that: 1) The significant element to promote students' development in the 21st century was overall at a high level; ranking in the order of mean from high to low as follows : the attitude of learners and motivation of learning life, career skills and using technology with creativity and proficiency. 2) The learning skills with the dhamma stories. was overall at a high level ; ranking in order of mean from high to low as follows : asking (interrogative), listening and taking a note. 3) The guidelines for the development of learning skills in the 21st century of Mathayom Suksa 1 students with the dhamma stories in Kongkaram School, Muang district, Phetchaburi province were 1) there should be school strategies for learning management in the 21st century to be the guideline, 2) teachers should have various teaching techniques to motivate students' learning, 3) students should realize the importance of learning for the application in the daily life, and 4) monks who teach morality should encourage students to be active in the class so as to enhance their thinking skills and self-directed learning.

Keywords: Learning skill, Dhamma stories, The 21st century

บทนำ

สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 แตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมาก มีความซับซ้อน และการเปลี่ยนแปลงของความรู้และข้อมูลข่าวสารตลอดเวลาอย่างเป็นพลวัต ไวท์เฮด (Whitehead, 1931) อธิบายว่า ในอดีตช่วงอายุของคนๆ หนึ่งอาจมีเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงให้ได้พบเห็นน้อย ต่างจากปัจจุบันที่ช่วงอายุของคนๆ หนึ่งมีเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมเกิดขึ้นอย่างมากมาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่กระบวนการถ่ายทอดความรู้ แต่คือการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, 2561)

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องปรับหลักการคิดและหลักปฏิบัติ โดยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to Know) เน้นที่การเรียนรู้เพื่อการปฏิบัติจริง (Learning to Do) เน้นการพัฒนาทักษะ สมรรถนะ และศักยภาพตนเอง การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to Be) เป็นการพัฒนาทักษะชีวิตและการปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ความรู้และทักษะในรายวิชาต่างๆ ที่หลากหลาย โดยเน้นที่การจัดการเรียนตามทักษะ/สมรรถนะ (Competency-based approach) นำวิธีการและนวัตกรรมการเรียนรู้บูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดขั้นสูง และการใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญ (Inquiry- and problem-based approaches) กระตุ้นและสร้างการมีส่วนร่วม (Delors, 1998)

ในสมัยพุทธกาลอรรถกถาธรรมบทเป็นคัมภีร์อธิบายความพระไตรปิฎกหมวดหนึ่ง ปรากฏอยู่ในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย เล่มที่ 25 เป็นคำประพันธ์ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงเรียกว่า คาถา มี 423 คาถา มีนิทานประกอบจำนวน 302 เรื่อง เรียกว่า นิทานธรรมบท มีเนื้อหาครอบคลุม คำสอนที่เป็นหลักสำคัญในพระพุทธศาสนา คัมภีร์ธรรมบทได้รับความนิยมอย่างมากเพราะว่ามีความสมบูรณ์ทั้งอรรถและรสอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) สาระธรรมที่สั้น เรียบง่าย ชัดเจน ลึกซึ้ง สะท้อนหลักพุทธธรรมที่แท้จริง ช่วยให้จดจำได้ง่าย และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ 2) แม้ข้อธรรมสั้น เรียบง่าย แต่ลึกซึ้งถึงแก่นพุทธธรรม นำมาจัดรวมเป็นหมวดหมู่ได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถเลือกอ่านได้ตามความสนใจ และ 3) วิธีการสอนธรรมที่เด่นที่สุด คือ การใช้บทอุปมาอุปไมยอย่างคมคายชัดเจน ดังนั้นจุดเด่นของนิทานธรรมบทนั้นคือ การสอนว่าด้วยเรื่องของพุทธจริยศาสตร์ คือ การสอนให้ทำความดีด้วยธรรมนิทาน (ณิชา จันทะเกาศลย์, 2561)

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนเชื่อตามที่ได้ฟัง แต่ขาดความมั่นใจในตัวเอง ไม่แสวงหาข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ขาดความกระตือรือร้น ติดอยู่กับรูปแบบเดิมๆ เป็นผู้บริโภครายแรกๆ ไม่มีความอดทน ไม่ชอบการทำงานหนัก ชอบทำงานคนเดียว ไม่นึกถึงส่วนรวม เอาตัวรอดเก่ง ขาดคุณธรรมจริยธรรม ไม่สนใจสันติวิธี และขาดอัตลักษณ์ไทย (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ., 2561: 8) จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยนำจุดเด่นของนิทานธรรมบทมาปรับใช้ในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในเนื้อหาที่ครอบคลุมถึง ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีแนวทางในการศึกษา 4 ด้าน คือ 1) การฟัง (สุตะ) 2) การคิด (จิตตะ) 3) การถาม (ปัญจณา) และ 4) การจดบันทึก (ลิขิต)

2. **ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 442 คน
กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 210 คน
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนคงคาราม จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนคงคาราม จำนวน 1 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 8 คน
3. **ขอบเขตด้านพื้นที่** สถานที่ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกทำการศึกษาเฉพาะพื้นที่โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
4. **ขอบเขตด้านเวลา** ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2561 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2562

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 442 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่เป็นจำนวนกลุ่มประชากรทั้งหมด

มัธยมศึกษาปีที่/ห้อง	จำนวน (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ม. 1/1	19	18	37
ม. 1/2	17	28	45
ม. 1/3	20	25	45
ม. 1/4	17	28	45
ม. 1/5	26	20	46
ม. 1/6	26	19	45
ม. 1/7	24	21	45
ม. 1/8	25	19	44
ม. 1/9	24	21	45
ม. 1/10	19	26	45
รวม	217	225	442

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) จากประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 442 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มประชากร โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 210 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งชายและหญิง ของโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 210 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ มัธยมศึกษาปีที่ 1/ห้อง และศาสนา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในด้าน 1) การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ 2) การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ 3) การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ และ 4) ทักษะชีวิตและอาชีพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคณาภิบาล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การฟัง 2) การคิด 3) การถาม และ 4) การจดบันทึก

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคณาภิบาล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง ความแม่นยำของเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดสามารถบอกถึงสภาพที่แท้จริงของตัวแปรที่ศึกษา โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ของคำถามในแต่ละข้อ ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นไปทดลองใช้ก่อนนำไปทำการเก็บข้อมูลจริง (Try out) เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่เหมาะสมในการนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง โดยทำการทดลองกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนปริยัติรังสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จำนวน 30 ชุด เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ (Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentages)

2. วิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยรวมและรายด้าน และรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 แล้วนำเสนอเป็นรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3. การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคณาภิบาล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคณาภิบาล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.95 ในแต่ละด้านสามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1.1 การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุด คือ ด้านผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.33 รองลงมาคือ ด้านผู้สอนรับฟังปัญหาในการเรียนและความคิดเห็นของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.18 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผู้สอนมีการสอบถามความต้องการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.95

1.2 การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุดคือ ด้านผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.15 รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความดีงามจากการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการเรียนด้านคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.92 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการเรียนด้านความคิด มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.82

1.3 การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุดคือ ด้านผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.24 รองลงมาคือ ด้านผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.12 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ (Active learning) นอกห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 2.87

1.4 ทักษะชีวิตและอาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุดคือ ด้านผู้สอนวัดและประเมินผลการศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.16 รองลงมาคือ ด้านผู้สอนมอบหมายภาระงาน/ชิ้นงานให้ผู้เรียนทำสอดคล้องกับเนื้อหาในการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.14 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผู้สอนมีการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนตลอดเวลาในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.77

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม พบว่า ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.83 ในแต่ละด้านสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1 การฟัง (สุตะ) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.89 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุดคือ ด้านผู้เรียนสามารถฟังเพื่อทำความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.00 รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนมีกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาทักษะการฟัง มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.92 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะด้านการฟังอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.80

2.2 การคิด (จิตตะ) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุดคือ ด้านผู้เรียนมีความสามารถคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.00 รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนมีกิจกรรมมาปรับใช้เพื่อส่งเสริมทักษะด้านความคิด มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.92 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้ตามสถานการณ์ มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.59

2.3 การถาม (ปุจฉา) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุดคือ ด้านผู้สอนสามารถใช้คำถามในการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.15 รองลงมาคือ ด้านผู้สอนสามารถตอบคำถามได้ชัดเจน (เข้าใจ) มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.98 และข้อ

ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผู้เรียนมีการใช้ภาษาในการสื่อสารกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.80

2.4 การจดบันทึก (ลิขิต) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยสุดคือ ด้านผู้เรียนสามารถบันทึกเนื้อหาที่เรียนและอธิบายได้ มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.77 รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนสามารถสรุปบทเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.72 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผู้เรียนมีความสามารถในการอธิบายขยายความข้อมูลที่บันทึก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.56

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคณาภิบาล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สามารถสรุปประเด็นสำคัญในการเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยนิทานธรรมบท ดังนี้

3.1 องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะยืดหยุ่น เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

3.1.1 การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนสำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากเรียนเพื่อรู้ สู่ลงมือปฏิบัติ และมีสื่อการสอนที่หลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่

3.1.2 การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ ปรับความรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และมอบหมายงานจัดลำดับความยากง่าย ส่งเสริมผู้เรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญต่อเรื่องที่เรียนและเน้นการลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมและโอกาสในการแสดงความสามารถ

3.1.3 การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงนอกห้องเรียนผ่านระบบสารสนเทศ พัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อกำกับ ติดตาม สอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน และจัดแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอในการสืบค้น

3.1.4 ทักษะชีวิตและอาชีพ เน้นกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับชั้น (ช่วงวัย) จัดกิจกรรมฝึกทักษะด้านต่างๆ ผ่านสาระการเรียนรู้ และปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตรงตามสภาพจริงและตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.2 ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท เป็นการนำเรื่องราวชาดกมาสร้างกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยรูปแบบการฟัง นำมาสู่การคิด เกิดคำถาม และจดบันทึก ซึ่งมีแนวทางดังนี้

3.2.1 การฟัง (สุตะ) ฝึกการทำสมาธิก่อนเข้ากิจกรรมการเรียนรู้ มีการแบ่งช่วงการฟังเป็นระยะสั้นๆ และฝึกการฟังจากการปฏิบัติงานตามขั้นตอน

3.2.2 การคิด (จิตตะ) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ผ่านการปฏิบัติและคำถามสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดแบบมีลำดับขั้นมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นกล้าแสดงออก

3.2.3 การถาม (ปุจฉา) กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดคำถาม ส่งเสริมผู้เรียนให้กล้าตั้งคำถาม ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการอภิปราย ทั้งรายกลุ่มและบุคคล

3.2.4 การจดบันทึก (ลิขิต) ฝึกให้ผู้เรียนจับใจความสำคัญจากสาระการเรียนรู้ สรุปเนื้อหาสาระผ่านการบันทึก และสนับสนุนให้บันทึกเนื้อหาสาระการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยนิทานธรรมบท พบข้อสังเกตควรนำมาอภิปรายมีประเด็น ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก เพราะผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ และรับฟังปัญหาในการเรียนและความคิดเห็นของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปุนยา จันทมาตย์ (2557: 133-134) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องการศึกษาทักษะการสอนของครูสังคมศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา พบว่า ทักษะการสอนของครูสังคมศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยครูที่มีประสบการณ์ ทุกกลุ่มประสบการณ์ มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง ในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านเทคโนโลยี

การส่งเสริมผู้เรียนให้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ในระดับมาก เพราะผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความดีงามจากการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการเรียนด้านคุณธรรมซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพวงรัตน์ ชำนาญเลิศกิจ (2558: 75) ได้ศึกษาค้นคว้าศึกษาการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความกตัญญู ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการประหยัด และด้านความเมตตา

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เพราะผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายและผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธนสิทธิ์ คนตา (2551: 41) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาการสอนแบบ Active Learning เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์ ที่ลงเรียนในรายวิชาบัณฑิตอุดมคติไทย พบว่า ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ด้วยเทคนิคที่หลากหลายอยู่ในระดับดีมาก ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลของการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับดีมาก และผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมาก

ทักษะชีวิตและอาชีพอยู่ในระดับมาก เพราะผู้สอนวัดและประเมินผลการศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและผู้สอนมอบหมายภาระงาน/ชิ้นงานให้ผู้เรียนทำ สอดคล้องกับเนื้อหาในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิเชษฐ ยิ่งตรง (2560: 87) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติในการดำเนินงานจัดการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 เรื่องกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการดำเนินงานสูงสุดคือ ครูวัดและประเมินผลการศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.52)

2. ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท

การฟัง (สุตะ) อยู่ในระดับมาก เพราะผู้เรียนสามารถฟังเพื่อทำความเข้าใจและมีกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาทักษะการฟัง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาญดา จันทะปิตตา (2556: 207) ได้

ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการฟังของนักเรียนหลังจากการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ในการฟังของนักเรียนก่อนการใช้แบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.72 - 3.89

การคิด (จิตะ) อยู่ในระดับมาก เพราะผู้เรียนมีความสามารถคิดสร้างสรรค์ตลอดถึงผู้เรียนมีกิจกรรมมาปรับใช้เพื่อส่งเสริมทักษะด้านความคิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภิกา เพชรล้วน (2554: 138) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้กับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้กับนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การถาม (ปุจฉา) อยู่ในระดับมาก เพราะผู้สอนสามารถใช้คำถามในการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และผู้สอนสามารถตอบคำถามได้ชัดเจน (เข้าใจ) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเกรียงศักดิ์ พลอยแสง (2553: 125-126) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษากับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า ความพึงพอใจของนิสิตด้านการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความพึงพอใจเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และด้านการประเมินอาจารย์ผู้สอน มีความพึงพอใจเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88

การจดบันทึก (ลิขิต) อยู่ในระดับมาก เพราะผู้เรียนสามารถบันทึกเนื้อหาที่เรียนและอธิบายได้ตลอดถึงผู้เรียนสามารถสรุปบทเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิธร อินตุน (2559: 108) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องการใช้กิจกรรมจดบันทึกคอร์เนลล์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดเห็นของนักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษามีคะแนนทักษะการเรียนรู้การจดบันทึกคอร์เนลล์ จำนวน 8 กิจกรรม ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ระดับดีมาก ($\bar{X} = 20.07$, S.D. = 3.81) ด้านพฤติกรรมระหว่างเรียนในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมมีพฤติกรรมในระดับดี ($\bar{X} = 14.68$, S.D. = 4.20) และด้านคุณธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 14.05$, S.D. = 4.04)

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ 4 ด้านดังต่อไปนี้

3.1 โรงเรียน ควรส่งเสริมผู้สอนให้การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการสืบค้น กำกับ ติดตาม และสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของออสติน และบอลด์วิน (Austin and Baldwin, 1991) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเนื่องจากพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการเพิ่มขึ้นของความรู้ต่างๆ ทำให้อาจารย์ต้องร่วมมือกันทำงาน โดยเฉพาะบทบาทในด้านการสอนและงานวิจัยซึ่งการร่วมมือกันทำงานจะมีประสิทธิภาพได้มากขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของสถาบัน ปริมาณของงาน และขึ้นอยู่กับปัจจัยอีกหลายประการ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับภูมิหลังประสบการณ์การทำงาน ขนาดของทีม โครงสร้างของทีม การติดต่อสื่อสารของทีม ความแตกต่างกันในสภาพของกลุ่ม ความยึดมั่นผูกพันของกลุ่มและระยะเวลาที่ร่วมมือกันทำงานของกลุ่ม

3.2 ผู้สอน ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ส่งเสริมการฝึกทักษะด้านต่างๆ การมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมของช่วงวัย และประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรางคณา เค้าอัน (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ พบว่า 1) ผลการศึกษาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับเท่ากับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเข้าใจง่ายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 รองลงมาด้านความคล่องแคล่วมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ด้านคุณภาพของการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 และด้านปริมาณการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 2) ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านเจตคติต่อการเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.42 รองลงมาคือ ด้านพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และด้านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35

3.3 ผู้เรียน ควรตระหนักถึงความสำคัญต่อเรื่องที่เรียน ฝึกการลงมือปฏิบัติ ฝึกทักษะด้านความคิดต่างๆ และการกล้าแสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธนารัตน์ มาลัยศรี (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับเรื่องประชาคมอาเซียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ผลการวิจัยพบว่า 1) หน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward design) เรื่อง ประชาคมอาเซียนมีกระบวนการของการพัฒนาหน่วยตามขั้นตอน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด 2) นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเฉลี่ย 30.35 คิดเป็นร้อยละ 75.88 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 76.47 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 30.94 คิดเป็นร้อยละ 77.35 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 79.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. พระสอนศีลธรรม ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เปิดโอกาสในการแสดงความสามารถ และได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงนอกห้องเรียน ผ่านกิจกรรมและระบบสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวิชา ศรีมงคล (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่องเซลล์และองค์ประกอบของเซลล์ ด้วยสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยทักษะความร่วมมือในการทำงานทุกด้านของนักเรียน (ด้านการมีส่วนร่วม การปฏิบัติตน การแสดงความคิดเห็นและความรับผิดชอบ) หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 2) มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้ เมื่อทดสอบค่าสถิตินอนพารามेटริกแบบวิลคอกซัน (Wilcoxon Signed-Rank Test) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลอง เรื่องเซลล์มีทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ทุกด้าน (การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน) สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคณาธรรม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ควรพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนควรมียุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการสืบค้น กำกับติดตาม และสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเรียนรู้จากประสบการณ์จริงนอกห้องเรียน ผ่านกิจกรรมและระบบสารสนเทศ
3. การเรียนควรเน้นการปฏิบัติ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีส่วนร่วม กล้าแสดงออก กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านความคิดต่างๆ และตระหนักถึงความสำคัญต่อเรื่องที่เรียน
4. การประเมินผลการเรียนรู้ควรใช้วิธีที่หลากหลายและตรงตามสภาพจริงของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ พลอยแสง. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษากับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2554). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ชายุดา จันทะปิตดา. (2556). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 6(2): 197-211.
- ณิชา จันทะเกาศลย์. (2561). นิทานธรรมบท ทางแห่งความดีหลีกเลี่ยงความชั่ว. ค้นเมื่อ 30 กันยายน 2561, จาก <https://www.phuttha.com/คลังความรู้/บทความวิชาการ/นิทานธรรมบท-ทางแห่งความดีหลีกเลี่ยงความชั่ว>.
- ธนสิทธิ์ คนทา. (2551). การศึกษาการสอนแบบ Active Learning เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ที่ลงเรียนในรายวิชามโนทัศน์อุดมคติไทย. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ธนารัตน์ มาลัยศรี. (2556). การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับเรื่องประชาคมอาเซียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปณยา จันทมาตย์. (2557). การศึกษาทักษะการสอนของครูสังคมศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา. OJED, 10(4): 612-624.
- พวงรัตน์ ชำนาญเลิศกิจ. (2558). ศึกษาการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิเชษฐ ยิ่งตรง. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วรางคณา เค้าวั่น. (2560). การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- ศศิธร อินตฺน. (2559). การใช้กิจกรรมจดบันทึกคอร์เนลล์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดเห็นของนักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10(1): 108-120.
- ศุจิภา เพชรล้วน. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้กับ
การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. (2561). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. ค้นเมื่อ 21
ตุลาคม 2561, จาก <https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/.pdf>
- สุวิชา ศรีมงคล. (2557). การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือใน
ชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่องเซลล์และองค์ประกอบของเซลล์ด้วยสถานการณ์จำลอง. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2561). ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills).
ค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2561, จาก <http://www.trueplookpanya.com/blog/content>.
- Austin, A. E., & Baldwin, R. G. (1991). *Faculty collaboration: Enhancing the quality of
scholarship and teaching*. Washington, DC: School of Education and Human
Development.
- Delors, J. (1998). *Learning: The treasure within: Report to UNESCO of The International
Commission on Education for the 21st Century*. Paris: UNESCO.
- Whitehead, A. N. (1931). *Business adrift*. New York: McGraw-Hill.